

ETTEVAADE

August otsustas juulist mitte maha jääda

«A lles siis hakkame hindama vee väärtust, kui kaev kuivab,» tõdes suur Ameerika riigimees ja teadlane Benjamin Franklin 273 aasta eest. See meenub mulle iga kord, kui näen madaldumas Emajõe, kahanemas tiikisid või tühjenemas kaevusid. Eriti tänanu.

Esialgul paistab, et august ei taha kuidagi jaanist ja juulist maha jääda. Lõikuskuu alguse paar sajupäeva kujunesid põllu-, aia-, metsa- ja pritsimeestele tõelisteks vihmapühadeks, leevendades põuakahjustusi. Isegi puhkajad vajasid puhkepäevi nahahoolduseks.

Mis saab ilmaelust edaspidi? Iga-

sugu mudelid ennustavad sarnase ilma jätkumist, vihmalootused suurenevad alles kuu teisel poolel.

Kuivad ilmad peaksid mõjuma halvasti ka valimisvõitluse-aegsele mudalooimisele. Isiklikult loodan, et presidendiks saaks inimene, kes vähemalt korralikult tähti tunneb.

Ilmateadlane

Ain Kallis

kirjutab

ilmast

iga kuu

TAGASIVAADE

Juulikuu tõi ka Eestisse troopikakuumuse

«J a talvel ennustas üks professor meile uut jääaega!», «Ja rikkurid sõitsid 10 tonni eest Vahemere maadesse puhkama!» – sääraselt kommenteeriti netiportaalis rahulolevalt juuli alguse ilmu. Mida aga aeg edasi, seda enam hakati igatsema värskendavate vihmahogude järele.

Tõepoolest: kui sadaski, juhatus seda vähe, hooti ja laiguti. Mõnel päeval kahanes õhuniiskus kõrbetaoliseks, samas ületas temperatuur ajuti Brasiilia või Austraalia kõrgemaid näitajaid!

Nagu Vahemere ääres

Paar kliimamuutuste steenaariumi näevad ette, otsekui nihkuks Eesti oma ilmastikuga poole sajandiga kusagile Valgevene kanti. Kuid ainult sinna ni.

Tänavused suvekuud meenutasid siinkandis hoopis poolkõrbelisi Vahemere maid. Ei tahaks nagu uskudagi, et just juuli on keskeltläbi aasta kõige vihmamem kuu.

Eriti kurb oli saartel: Ristnas sadas kahe kuuga (!) vaid 19 mm vihma (sellest juulis 10 mm), mis teeb vaid napi viiendiku normist ehk pikaajalisest keskmisest.

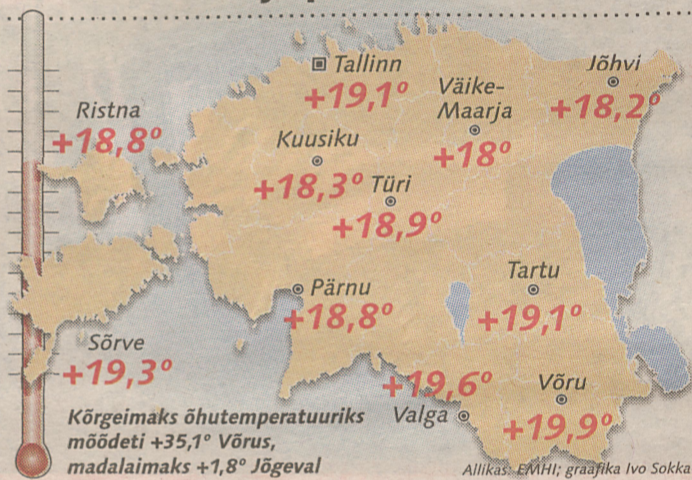
Heinakuul jäid päris kuivale Virtsu ja Türi, kus tuli maha vaid ülinapp 3 mm, veidi päästsid sealset olukorda juunivihmad (30 ja 39 mm).

Paljudes kohtades sadas vaid kahel päeval – seitsmehenna- (10. juulil) ja olevipäeval (29. juulil). Nagu paljudel aastatel, keeras ilm pärast vihma kuivale, mitte pikale sajule. Ainult et tol esimesel tähtsal päeval viis äikesega kaasnenud pagi (või koguni väike tornaado?) Pühajärve puhkekeskusel ära katuse.

Paar tundi enne piksetormi sai Tõravere ilmajaam trombihoiatuse: kohtusid ju kaks kontrastset õhumassi (veerand tunniga langes frondil õhusoo 33 kraadilt 21-le). Õnneks peale suure vihmavee (16 mm) seekord midagi muud kaela ei tulnud (täpselt 11 kuud varem lõhkus aga tornaado observatooriumi katuse!)

Kui meteoroloogia ja hüdroloogia instituut tegi kuust kokkuvõtteid, selgus, et kogu Eesti keskmiseks sademetekoguseks saadi 18 mm ehk 23 prot-

Juuli oli kuum ja põuane

Eestis oli kuum, kuid mujal oli hullem. Kurnatud metsatulekahju tõrjuja USAs.

senti normist. Tänu viimase kuupäeva valingule (38 mm!) sai esikoha Lääne-Nigula 51 millimeetriga, Tartu-Tõravere kogus kahe sahmakaga 33 mm.

Kuu lõpu vihmad leevendasid tuleohtu kogu Eestis. Põlvamaal kerkisid ohuindeksid vahepeal juba rekordiliste 20 000 lähedaste näitadeni (seitsmest tuhandest algab teatavasti erakordselt suur tuleoht).

Kõrbes ka nahk

Kõrbema kippus ka peesitajate nahk – pea kogu kuu püsis ultraviolettkiirguse indeks üle kuue. Kõik ju ei tea, et head neid päevitavad bikiinides, halvad *topless* ja targad – varjus (kusagilt loetud tähelepanek). Ka päikest oli näha ligi poole rohkem kui tavaliselt.

Pole siis mingi ime, et õhuperatuur püsis kõrge. Eriti kuum oli esimene kümpäevak: poole sajandi jooksul on see Tartus olnud soojem vaid 1973. aastal. Pool kraadi jäi puudu Eesti soojarekordist – 9. juulil mõõdeti Võrus 35,1°, üle 34 kraadi tõusis kuumanäit ka Valgas, Tõraveres ja Narva-Jõesuus.

Kogu riigi keskmiseks õhuperatuuriks arvatati 18,8°, mis on normist 2,4 kraadi kõrgem. Kõige soojem oli Eesti kuumapoolus Võru (19,9°), jahedam oli Pandivere «mägedes» (Väike-Maarjas 18°).

Kuumus avaldas mõju kogu elanikkonnale: tänavail liikusid klaasistunud pilgul jalakäijad, teedelt põrutasid autojuhid kraavi. Nägin, kuidas Tartus liinibuss ületas risttee punase tule all (kohe küll peatus – ilmselt hakkas juhi jalg värisema).

Liiklusõnnetuste ja ilmaolude vahel on kindlasti tugevam seos kui nende ja kuu faaside vahel (mille uurimiseks eraldati vist 90 000 krooni?).

Kuumus avaldas mõju kogu elanikkonnale. Nägin ise, kuidas Tartus liinibuss ületas risttee punase tule ajal.

Pole siin aga midagi imestada – kuus aastat tagasi selgus 33 000 krooni maksnud uurimuses, et Võrumaal on «kolme talu peremehed joodikuks kujunenud, sest nende majad on kõik ehitatud halva kiirgusväljaga paika» (PM 04.08.2000).